

Opinia
do ustawy o zmianie ustawy – Prawo upadłościowe i naprawcze
(druk nr 1008)

I. Cel i przedmiot ustawy

Opiniowana ustawa dostosowuje system prawny do wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 10 listopada 2009 r. (sygn. akt P 88/08), który stwierdza niezgodność z Konstytucją art. 28 ust. 1 ustawy – Prawo upadłościowe i naprawcze, w zakresie odnoszącym się do dłużnika niekorzystającego z pomocy adwokata lub radcy prawnego.

Trybunał Konstytucyjny zwrócił uwagę, iż art. 28 ust. 1 ustawy – Prawo upadłościowe i naprawcze, operując pojęciem dłużnika, kreuje w zasadzie dwie odrębne normy adresowane do dłużników w postępowaniu upadłościowym: jedną do dłużników reprezentowanych przez fachowego pełnomocnika prawnego i drugą do dłużników działających samodzielnie. W obu wypadkach, wskazana regulacja, przewiduje tę samą sankcję – zwrot wniosku bez wezwania do jego uzupełnienia lub opłacenia.

Istotą naruszenia prawa do sądu było takie ukształtowanie przepisów proceduralnych dotyczących wniosku dłużnika o ogłoszenie upadłości, które – przez nagromadzenie licznych i szczegółowych wymogów formalnych i surową sankcją za ich niedopełnienie – w praktyce utrudniały dostęp do organów ochrony prawnej, czyniąc prawo do sądu dla części wnioskodawców pozornym. Przez to dłużnik mógł nie mieć możliwości skutecznego żądania ochrony swego interesu prawnego w sposób maksymalnie efektywny, przy jak najmniejszym uszczerbku dla swoich praw. Zwrócony wniosek nie wywoływał skutków prawnych, co znaczy, że nie inicjował skutecznie postępowania o ogłoszenie upadłości. Pomimo braku zakazu ponownego złożenia wniosku o ogłoszenie upadłości, jeśli okazało się, że minął właściwy termin do jego złożenia, takie działanie nie usuwało skutków zwrócenia wcześniej

złożonego wniosku. Uchybienie terminowi groziło dłużnikowi odpowiedzialnością odszkodowawczą, a nawet zakazaniem mu przez sąd prowadzenia działalności gospodarczej.

W wykonaniu wyroku Trybunału Konstytucyjnego ustawodawca wprowadza obowiązek wzywania wnioskodawcy niereprezentowanego przez adwokata lub radcę prawnego do uzupełnienia wniosku lub jego opłacenia. Umożliwienie dłużnikowi poprawienia wniosku i złożenia go ponownie, z zachowaniem terminu pierwotnego wniesienia, zapewnić ma ochronę jego interesu prawnego, jak też interesów jego wierzycieli.

Ponadto nowelizowane przepisy umożliwią uzupełnienie braków wniosków lub ich należyte opłacenie, z zachowaniem pierwotnego terminu wniesienia, również w przypadku wnioskodawców reprezentowanych przez adwokata lub radcę prawnego. W konsekwencji adwokatowi i radcy prawnemu, w terminie tygodniowym od dnia doręczenia zarządzenia o zwrocie, będzie przysługiwało prawo złożenia poprawionego wniosku. Wniosek taki będzie wywoływał skutek od daty pierwotnego wniesienia. Przyjęcie takiego rozwiązania, także w odniesieniu do wniosków sporządzanych przez profesjonalistów, gwarantować ma – w szerszym zakresie – prawo podmiotowe do sądu.

Nowelizacja wejdzie w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

II. Przebieg prac legislacyjnych

Sejm uchwalił ustawę na 76. posiedzeniu w dniu 22 października 2010 r. Projekt ustawy był przedłożeniem senackim. W trakcie prac w Sejmie nie dokonano żadnych zmian w treści przedłożenia.

III. Uwagi szczegółowe

Ustawa nie budzi zastrzeżeń legislacyjnych.

Jakub Zabielski

Główny legislator